

Saksfremlegg

Deres ref.:

Vår ref.:
17/7778 /8964/18-033

Saksbehandler:

Stine Hagavei

Telefon:

480 06 886

Dato:

10.06.2018

Saken skal behandles i følgende utvalg:

FSK

KST

FORSLAG OM INNFORING AV OSLOMODELLEN

Innstilling til vedtak:

1. Utredningen tas til orientering
2. Føringer som ligger i utredningen tas med i arbeidet med ny innkjøpsstrategi for Tromsø kommune

Britt Elin Steinveg
Administrasjonssjef

Oddgeir Albertsen
Stabssjef for økonomi og utvikling

Hva saken gjelder:

Den 13. november 2017 ble et privat forlag om innføring av Oslomodellen sendt til administrasjonssjefen for utredning før politisk behandling. I saken bes det i tillegg om en redegjørelse for hvilke rutiner som gjelder for oppfølging av innkjøp, samt at nye miljøkrav knyttet til innkjøp tas inn i klima og energiplanen.

I forslaget er følgende forslag til vedtak foreslått:

1. Kommunestyret ber om ein gjennomgang av korleis kommunen følgjer opp innkjøp med omsyn til ulike reglar og krav som kommunen stiller.

2. Kommunestyret ber administrasjonen legge fram ei sak om å innføre Oslomodellen i Tromsø med dei tilpassingane som er naudsynte.
3. Kommunestyret ber om at nye retningslinjer for meir miljømessig gunstig innkjøp blir gjort til ein del av klima og miljøplanen.»

Administrasjonssjefen har nå utredet saken.

Saksutredning:

De tre punktene er behandlet hver for seg nedenfor.

1. Oppfølging av innkjøp

Forespørselen om å gi en redegjørelse for oppfølging av innkjøp innenfor de ulike krav og regler som kommunen stiller forstås slik at det hovedsakelig er oppfølgingsrutiner og - praksis som etterspørres. Det bes ikke om en redegjørelse for hvilke krav som stilles i de enkelte kontrakter. I det følgende redegjøres det for rutiner og praksis for oppfølging av innkjøp.

Med innkjøp forstås alle avtaler om varer, tjenester og bygg- og anleggstjenester.

Tromsø kommune har en desentralisert organisering av innkjøp. Dette innebærer at avdelingene, inkludert stabene, selv er ansvarlig for å gjennomføre innkjøp, inngå kontrakter og følge opp at egne innkjøp er i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser.

Det gjøres ett unntak fra utgangspunktet om desentralisert organisering av innkjøp. Dette gjelder felles rammeavtaler inngått av seksjon for innkjøp. Avdelingene er forpliktet til å overholde felles rammeavtaler for varer og tjenester som er inngått av seksjon for innkjøp. Seksjon for innkjøp er ansvarlig for disse rammeavtalene.

Nedenfor gis en todelt redegjørelse av hvordan oppfølging av innkjøp gjøres i kommunen. Først hvordan avdelingene følger opp sine kontrakter, deretter hvordan seksjon for innkjøp følger opp rammeavtalene.

- Rutine for kontraktsoppfølging i avdelingene:

Det er opp til den enkelte avdeling hvordan inngåtte kontrakter følges opp. Det finnes ingen overordnede rutiner for kontraktsoppfølging i kommunen som avdelingene må eller kan benytte.

En kartlegging viser at ingen avdelinger har helhetlige og gjennomgående rutiner for oppfølging av sine innkjøp etter at kontraktene er inngått. Dette blir i stor grad opp til hver enkelt kontraktsansvarlig og bestiller. Om og hvordan kontrakter følges opp avhenger derfor av den enkelte saksbehandler og dens kapasitet.

Når avdelingene gjør innkjøp via rammeavtalene følges bestillingene opp i henhold til rutine for attestasjon og anvisning av faktura.

- Rutiner for kontraktsoppfølging hos seksjon for innkjøp:

Seksjon for innkjøp har ansvaret for rammeavtalene, men kjøper i liten grad varer og tjenester. Det er avdelingene som gjør avrop på rammeavtalene etter at rammeavtalene er inngått.

Seksjon for innkjøp har ingen skriftlig rutine for oppfølging av rammeavtalene. Hverken for avropene som gjøres av avdelingene eller sin egen oppfølging. Seksjon for innkjøps oppfølging gjøres ved behov, men har vært nedprioritert på grunn av manglende kapasitet på kontoret.

Det gjøres sporadiske stikkontroller og kontraktsoppfølgingsmøter avhengig av om kontraktsansvarlig har kapasitet og i de tilfeller at det fremkommer opplysninger som tilsier at dette er nødvendig. Det er imidlertid ingen rutiner som angir når om hvordan dette skal gjennomføres.

○ Endringsprosess:

Det har gjennomgående vært lite fokus på oppfølging av innkjøp i kommunen. Dette gjelder både avdelingene og seksjon for innkjøp. Prosjektet *Innføring av strategisk innkjøp* har siden høsten 2017 sett på organisering av innkjøpsfunksjonen. En arbeidsgruppe i prosjektet leverte desember 2017 en rapport hvor det ble konkludert med at det er manglende fokus på gjennomføring av kontraktsoppfølging, manglende standardiserte prosesser og ingen felles rutiner og maler på dette området.

På anbefaling fra arbeidsgruppen vedtok styringsgruppa i Forbedringsprogrammet i januar 2018 å sentralisere innkjøpsfunksjonen i kommunen. En sentralisering av innkjøpsfunksjonen skal sikre overordnet fokus på kontraktsoppfølging. Formannskapet vedtok sentralisering av innkjøpsfunksjonen i tråd med vedtaket i styringsgruppen 29. mai 2018.

Ny organisering av innkjøpsfunksjonen er planlagt implementert fra 1. januar 2019. Arbeidet med innføring av strategiske og standardiserte prosesser vil påbegynnes etter dette.

2. Innføring av Oslomodellen

Oslomodellen er utarbeidet av Oslo kommune i dialog med partene i arbeidslivet og skal fremme et seriøst arbeidsliv – med anstendige arbeidsforhold og rettferdige konkurranse mellom seriøse leverandører som tar samfunnsansvaret på alvor.

I det private forslaget er hovedpunkter i modellen beskrevet som:

- Krav om bruk av fast ansatte
- Krav om tariff lønn mellom oppdrag
- Krav om faglærte håndverkere
- Krav om lærlinger
- Begrensning i antall ledd underleverandører

De nevnte punktene er bare et utdrag av bestemmelsene i Oslomodellen, det finnes en rekke flere bestemmelser som inngår i modellen.

Etter at Oslomodellen ble foreslått innført, men før administrasjon hadde fått behandlet forslaget, vedtok kommunestyret i Tromsø den 13. desember 2017 (sak 304/17) å innføre «Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidskriminalitet i kommuner og fylkeskommuner». De strategiske grepene vedtaket henviser til er de 10 strategiske grep som er utarbeidet av *Samarbeid mot svart økonomi* som er et samarbeid mellom KS, NHO, Skatteetaten, Unio, YS og LO.

De 10 strategiske grepene inneholder blant annet:

- Krav til faglærte
- Krav til bruk av lærlinger
- Krav om begrenset antall underleverandører

De 10 strategiske grepene som kommunestyret allerede har vedtatt regulerer mange av de samme områdene som den foreslåtte Oslo modellen. Oslo modellen går imidlertid på flere punkter lengre og innfører også en del nye krav.

Oslo modellen og de strategiske grepene stiller blant annet ulike krav til bruk av lærlinger, fagkompetanse og antall underleverandører. På neste side er disse forskjellene angitt:

Område	Krav i Oslo modellen	Krav i de 10 strategiske grepene
Faglærte håndverkere	50 % av de ansatte	40 % av de ansatte
Bruk av lærlinger	10 % på kontraktene	7 % på kontraktene
Antall tillate ledd underleverandører	1 ledd i vertikal kjede	2 ledd i vertikal kjede

På grunn av de forskjellige kravene i de to modellene er det etter administrasjonssjefens vurdering ikke mulig å innføre Oslo modellen samtidig som vi skal implementere de 10 strategiske grepene.

En innføring av Oslo modellen slik det private forslaget foreslår vil ikke være i samsvar med kommunestyrets vedtak den 12. desember 2017.

Administrasjonssjefen anbefaler at de 10 strategiske grepene i første omgang implementeres i organisasjonen. En eventuell utvidelse til Oslo modellen vil kunne gjøres som et ytterligere grep ved et senere tidspunkt. Oslo modellen er ny og det er en fordel å se effekten av modellen før den eventuelt tas i bruk av Tromsø kommune.

- Status for implementering av de 10 strategiske grep:

På nåværende tidspunkt er ikke de 10 strategiske grepene i sin helhet implementert i kommuneorganisasjonen. Årsaken til dette er at det ikke er noen seksjon som har overordnet ansvar for innkjøp i kommunen og som har tatt ansvaret for dette. Dersom de 10 strategiske grepene skulle vært implementert allerede fra i dag, ville dette måtte gjøres av den enkelte avdeling. Dette ville ført til en usystematisk innføring av de strategiske grepene og ville ikke vært i samsvar med det arbeidet som gjøres for øvrig innenfor innkjøp under Forbedringsprogrammet.

Administrasjonssjefen anbefaler at innføringen av de 10 strategiske grep må påbegynnes etter at implementering av ny innkjøpsorganisasjon er klar 1. januar 2019. På denne måten vil innføringen gjøres systematisk og standardisert i hele kommunen.

3. Retningslinjer for mer miljømessige innkjøp inn i klima og miljøplanen

Eventuelle nye krav og retningslinjer for mer miljømessig innkjøp, kan tas inn i klima og miljøplanen. Formannskapet har i vedtak 29. mai 2018 bedt om at det legges frem en sak om revisjon og gjennomgang av kommunens strategi for innkjøp. Administrasjonssjefen mener at det er naturlig å innta innføringen av de 10 strategiske grep som et mål i strategien.

På bakgrunn av ovenstående redegjørelse anbefales det ikke at Oslomodellen innføres i Tromsø kommune.

Vedtakskompetanse:
Kommunestyret